

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

SKRIVELSE

2019-12-19

Ärendenr:

NV-05475-19

Genomförande av engångsplastdirektivets rapporteringskrav

Redovisning av regeringsuppdraget att utreda vissa frågor
kopplade till genomförandet av engångsplastdirektivet

Innehåll

1.	SAMMANFATTNING	5
2.	UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE	6
2.1	Engångsplastdirektivet	6
2.2	Bokstavsutredning om engångsplastdirektivet	8
2.3	Naturvårdsverkets uppdrag	8
2.4	Genomförande	9
3.	RAPPORTERINGSKRAVEN I ENGÅNGSPLASTDIREKTIVET	10
3.1	Artikel 13.1	10
3.2	Artikel 13.2	18
3.3	Tillsyn över rapporterade uppgifter	18
3.4	Generell bestämmelse för artikel 13 i engångsplastdirektivet	19
3.5	Informationsutbyte mellan Naturvårdsverket och andra myndigheter	19
3.6	Sekretess	20
4.	UTVECKLING AV BEFINTLIGA IT-SYSTEM	21
4.1	Befintliga it-stöd	21
4.2	Pågående utveckling	21
4.3	Målbild	23
4.4	Riktningen i offentlig sektor avseende it-utveckling	24
5.	KOSTNADER FÖR NATURVÅRDSVERKET	25
5.1	It-relaterade kostnader	25
5.2	Verksamhetskostnader för hantering av inkomna uppgifter och tillsyn	26
6.	KÄLLFÖRTECKNING	27
7.	BILAGA	28

1. Sammanfattning

I denna skrivelse redovisar Naturvårdsverket regeringens uppdrag av den 4 juli 2019 om vissa frågor kopplade till genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (i det följande ”engångsplastdirektivet” eller ”direktivet”). Uppdraget gavs till Naturvårdsverket samtidigt som regeringen tillsatte en utredning som ska bistå Miljödepartementet i arbetet med den lagstiftning och övriga åtgärder som behövs för genomförandet av engångsplastdirektivet samt de delar av överenskommelsen mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna (januariavtalet) som rör förhindrande av spridning av mikroplaster och förbud mot onödiga plastartiklar.

Naturvårdsverket redogör här för att de uppgifter som efterfrågas om muggar, inklusive lock och livsmedelsbehållare, separat insamling av dryckesflaskor och återvunnet innehåll av dryckesflaskor, kan samlas in genom justeringar av den rapportering som idag åligger de aktörer som omfattas av producentansvaret för förpackningar och retursystemet. Naturvårdsverket bedömer att rapportering av de åtgärder som vidtagits för att uppnå minskning enligt kravet i artikel 4.1 i direktivet inte kräver någon särskild insamling av uppgifter. I väntan på klagörande från EU-kommissionen om hur rapporteringskravet för avfall från tobaksvaror ska tolkas har Naturvårdsverket, efter samråd med Miljödepartementet, beslutat att avvakta med vidare utredning av detta rapporteringskrav.

Naturvårdsverket anser att det inte finns några it-system lämpliga att vidareutveckla för hantering av insamling av uppgifter och information samt rapportering enligt engångsplastdirektivet. Naturvårdsverket bedömer dock att det är lämpligt att dessa funktioner inkluderas i kravställningen för etapp två i utvecklingen av det generella it-systemet för utökat producentansvar.

Naturvårdsverket bedömer att rapporteringen kommer att innebära en utvecklingskostnad om 1,95 mnkr för myndigheten. Till detta kommer också en årlig kostnad för drift, förvaltning och support om 0,6 mnkr samt en årlig avskrivningskostnad över en femårsperiod om 0,4 mnkr. Naturvårdsverket återkommer med fler detaljer i budgetunderlaget.

2. Uppdrag och genomförande

2.1 Engångsplastdirektivet

Engångsplastdirektivet innehåller en rad åtgärder om hur medlemsländerna ska komma till rätta med vissa plastprodukters negativa påverkan på miljön. Direktivet anger att förbrukningen av vissa engångsartiklar av plast ska minska medan andra helt kommer att förbjudas. Utöver detta skall informationsåtgärder vidtas, produktmärkning, nationella minskningsmål och ökade insamlingsmål införas och producentansvaret utökas.

Medlemsländerna i EU behöver nu alltså införa en rad krav och vidta åtgärder för att förebygga och minska plastens negativa inverkan på miljön. Införandet av EU:s lagstiftning sker stegvis, där de första kraven ska vara införda i juli 2021.

- Förbud mot plast i vissa produkter

Vissa plastprodukter, där fullgoda ersättningsalternativ finns, ska enligt direktivet helt förbjudas. Med fullgoda ersättningsalternativ menas att produkten redan nu finns på marknaden i annat material eller som flergångsalternativ. Förbuden ska tillämpas från och med juli 2021. Exempel på produkter som omfattas av förbud är bomullspinnar, tallrikar, sugrör och omrörare för dryck.

- Minskad användning

För produkter för vilka det inte anses finnas enkelt tillgängliga alternativ ligger fokus på att minska förbrukningen. Produkter som omfattas av en minskad användning är livsmedelsbehållare och muggar. En minskning av förbrukningen går att genomföra på flera olika sätt, som att erbjuda alternativa produkter som går att återanvända eller att engångsplastprodukter inte är kostnadsfria.

Åtgärderna ska innebära en mätbar minskning av förbrukningen senast 2026 jämfört med 2022. Åtgärderna ska vara införda i svensk lagstiftning senast juli 2021.

- Bättre design

För att minska risken för nedskräpning införs krav på förbättrad design för dryckesbehållare med en volym på upp till tre liter. Produkten tillåts endast på marknaden om den har kapsyl eller lock som sitter kvar vid dryckesbehållaren under hela behållarens livslängd. En standard för detta håller på att tas fram av de europeiska standardiseringsorganisationerna. Kravet börjar gälla i juli 2024.

Det införs även ett krav att dryckesflaskor i PET från och med år 2025 ska innehålla minst 25 procent återvunnen plast och att dryckesflaskor ska innehålla 30 procent återvunnen plast år 2030.

- Märkning av produkter

Vissa produkter ska förses med en tydlig och standardiserad märkning som visar hur produkten ska hanteras som avfall, beskriver produktens negativa miljöeffekter och förekomsten av plast i den. Märkningskraven är till för att upplysa konsumenterna om korrekt hantering av avfallet och för att minska nedskräpning som uppstår om produkterna till exempel spolats ned i toaletten. Detaljerade krav för märkningen tas fram av EU-kommissionen till juli 2020. Kravet börjar gälla i juli 2021.

- Utökat producentansvar

Enligt principen om att förorenaren ska betala införs ett utökat producentansvar för ett antal produkter. Det utökade producentansvaret innebär att producenterna ska stå för kostnaden för medvetandehöjande åtgärder, insamling i offentliga system samt uppstädning av sina produkter vid nedskräpning. Kravet träder i kraft i januari 2023 för produkter som omfattas av befintligt producentansvar och tobaksvaror. Bestämmelser för övriga produkter ska vara införda senast 31 december 2024. Det utökade producentansvaret innefattar bland annat livsmedelsbehållare, muggar, plastbärkassar, våtservetter, ballonger och tobaksprodukter.

- Producentansvar för fiskeutrustning

Fiskeutrustning i plast står för en stor del av nedskräpningen i haven. Producenter av fiskeutrustning i plast ska täcka kostnaderna för transport och insamling av avfall av fiskeutrustning som kommer in till hamnmottagningar. De ska också täcka kostnaderna för åtgärder för att öka medvetenheten hos konsumenterna och användarna av fiskeutrustning om plastprodukternas negativa effekter i miljön.

- Insamling

För att öka materialåtervinningen införs mål om att öka den separata insamlingen av dryckesflaskor. 2025 ska 77 procent samlas in i syfte att materialåtervinnas och 2029 höjs målet till 90 procent. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målet, till exempel med hjälp av pantsystem.

- Ökad medvetenhet hos konsumenterna av engångsplastprodukter

Medvetenheten om plastprodukternas negativa effekter i miljön ska höjas hos konsumenterna. Detta kan till exempel ske genom information om tillgängliga och återanvändbara alternativ, hur produkterna bäst ska tas om hand som avfall och de negativa konsekvenserna av nedskräpning. Medlemsstaterna ska enligt direktivet vidta åtgärder för att informera konsumenterna. Kravet träder i kraft i juli 2021. De produkter som omfattas är i princip desamma som berörs av det utökade producentansvaret.

2.2 Bokstavsutredning om engångsplastdirektivet

Regeringen beslutade den 4 juli 2019 att tillsätta en bokstavsutredning som ska bistå Miljödepartementet i arbetet med den lagstiftning och de övriga åtgärder som behövs för att genomföra engångsplastdirektivet samt de delar av överenskommelsen mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna (januariavtalet) som rör förhindrande av spridning av mikroplaster och förbud mot onödiga plastartiklar.¹

En bokstavsutredning biträder departementet i arbetet med att utreda en specifik fråga, men är inte en egen myndighet. En bokstavsutrednings uppdrag redovisas i en promemoria.

Den utredning det är fråga om här ska bland annat analysera och ta fram förslag på hur engångsplastdirektivet ska genomföras och undersöka möjligheterna att förbjuda plastmuggar och livsmedelsbehållare av plast för engångsbruk. Utredningen ska även undersöka möjligheterna att förbjuda eller på annat sätt reglera de plastprodukter som oftast förekommer vid nedskräpning på stränder.

Uppdraget ska redovisas den 11 januari 2021.

2.3 Naturvårdsverkets uppdrag

Regeringen beslutade den 4 juli 2019 att ge Naturvårdsverket i uppdrag att utreda vissa frågor kopplade till genomförandet av engångsplastdirektivet. Uppdraget består av tre delar.

Den första delen innebär att Naturvårdsverket ska ta fram uppgifter om den årliga konsumtionen i Sverige av engångsplastprodukter som omfattas av engångsplastdirektivet.

Den andra delen handlar om att Naturvårdsverket ska lämna en redogörelse om vilken information som saknas och vilken utveckling som krävs av befintliga it-system för att Sverige ska kunna leva upp till rapporteringskraven i artikel 13 i engångsplastdirektivet, samt redogöra för vilka ökade kostnader rapporteringskraven kommer att medföra för Naturvårdsverket.

Den tredje delen av uppdraget innebär att Naturvårdsverket i samråd med den utredning som tillsatts på Miljödepartementet ska anordna två dialogmöten med relevanta aktörer för att inhämta deras synpunkter, förslag och goda exempel.

¹ Miljödepartementet, 2019a.

Uppdraget ska redovisas till Miljödepartementet senast den 15 januari 2020. Uppdraget från regeringen återfinns i bilaga till denna skrivelse.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har också fått i uppdrag att utreda vissa frågor kopplat till genomförandet av engångsplastdirektivet. Den 4 juli beslutade regeringen om att ge HaV i uppdrag att utreda och lämna de författningsförslag som krävs för att genomföra kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 4 maj 2020.²

2.4 Genomförande

I denna skrivelse redovisas den andra delen av uppdraget som har genomförts på Naturvårdsverket av Malin Göransson, Therese Nordenvall, Agnes Willén och Anna Karin Cederblad (projektledare).

De två dialogmötena i den tredje delen av uppdraget har genomförts. Det första dialogmötet anordnades den 24 oktober och behandlade hur insamling och återvinning av engångsplastprodukter kan öka samt hur renare materialströmmar för plastavfall ska åstadkommas. Det andra dialogmötet anordnades den 25 november och behandlade hur kravet på minskad förbrukning av engångsplastprodukter i artikel 4 i engångsplastdirektivet bör genomföras.

Naturvårdsverket har i enlighet med uppdraget från regeringen lämnat rapporter till Miljödepartementet om vad som framkom på mötena.³ Mötena har planerats i en projektgrupp bestående av Malin Göransson, Susanne Roos, Petra Selander och Anna Karin Cederblad (projektledare). Genomförandet av dialogmötena möjliggjordes med hjälp av flera medarbetare på Naturvårdsverket, bland andra Elisabet Kock.

En intern styrgrupp har varit knuten till uppdraget. Naturvårdsverket har under uppdragets gång haft dialog med Regeringskansliet, Miljödepartementet, vid flera tillfällen.

² Miljödepartementet, 2019d.

³ Naturvårdsverket, 2019a och 2019b.

3. Rapporteringskraven i engångsplastdirektivet

Nedan följer en redogörelse för vilken information som saknas för att Sverige ska kunna leva upp till rapporteringskraven i artikel 13 i engångsplastdirektivet, (med undantag för den rapportering som rör fiskeredskap) samt en redogörelse för hur informationen kan samlas in och vilka författningar som styr informationsinsamlingen.

3.1 Artikel 13.1

3.1.1 Artikel 13.1 a

Artikel 13.1 a föreskriver att medlemsstaterna varje kalenderår ska rapportera följande till kommissionen:

”Uppgifter om plastprodukter för engångsbruk som förtecknas i del A i bilagan som har släppts ut på marknaden i den aktuella medlemsstaten varje år, för att påvisa förbrukningsminskningen i enlighet med artikel 4.1.”

De produkter som förtecknas i del A i bilagan till engångsplastdirektivet och avses i denna bestämmelse är:

*”1. Muggar, inklusive lock.
2. Livsmedelsbehållare, det vill säga behållare såsom lådor, med eller utan lock, som används för livsmedel som
a) är avsedda att konsumeras direkt, på försäljningsstället eller på en annan plats,
b) vanligtvis konsumeras direkt ur behållaren, och
c) är redo att konsumeras utan någon ytterligare beredning, såsom tillagning, kokning eller uppvärmning,
inklusive livsmedelsbehållare som används för snabbmat eller andra måltider som är avsedda att konsumeras direkt, utom dryckesbehållare, tallrikar och paket och omslag som innehåller livsmedel.”*

Naturvårdsverket gör bedömningen att alla livsmedelsbehållare som avses i del A i bilagan är förpackningar och därmed omfattas av producentansvaret för förpackningar i enlighet med förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar (förpackningsförordningen). Vad gäller muggar inklusive lock bedömer Naturvårdsverket att de kan anses vara en förpackning och därmed omfattas av producentansvaret för förpackningar om de säljs tillsammans med dryck. I de fall de inte säljs tillsammans med dryck är de inte att anse som en förpackning.

Naturvårdsverket har uppgifter om hur mycket förpackningar som sätts på marknaden eftersom producenter är skyldiga att rapportera detta till Naturvårdsverket enligt förpackningsförordningen. Rapporteringen delas upp i de materialslag som förpackningarna till störst andel består av. Naturvårdsverket gör bedömningen att det framförallt är fraktionen plastförpackningar som är aktuell för rapportering kopplat till engångsplastdirektivet. Pappersförpackningar berörs även till viss del eftersom engångsplastdirektivet enligt definitionen i artikel 3.2 omfattar engångsprodukter som helt eller delvis består av plast.

Den information som Naturvårdsverket däremot inte samlar in idag, inom ramen för producentansvaret, är vilken *typ av förpackning* som sätts på marknaden. Idag lämnar producenterna uppgifter om hur stora mängder plastförpackningar som sätts på den svenska marknaden, men dessa uppgifter behöver alltså delas upp i kategorierna livsmedelsbehållare, muggar inklusive lock samt övriga plastförpackningar. Det innebär att de uppgifter som producenter lämnar om till exempel livsmedelsbehållare i plast, i framtiden kommer att behöva lämnas skilt från uppgifter om andra plastförpackningar.

Naturvårdsverket har heller inga uppgifter för de muggar som inte klassas som förpackningar.

De uppgifter som behövs för att rapportera i enlighet med artikel 13.1 a och som inte redan samlas in idag är alltså:

- Mängden livsmedelsbehållare som helt eller delvis består av plast och som sätts på marknaden i Sverige
- Mängden muggar inklusive lock, förpackningar och övriga som helt eller delvis består av plast och som sätts på marknaden i Sverige

FÖRSLAG PÅ BESTÄMMELSE

Det behövs en författningsbestämmelse kopplat till producentansvaret för förpackningar som reglerar att uppgifter om mängden förpackningar som är livsmedelsbehållare och muggar och deras lock i plast, eller i huvudsak papper men med plastinnehåll, ska lämnas separat från andra plast- och pappersförpackningar vad gäller produkter satta på marknaden.

Naturvårdsverket ser många likheter med uppgiftslämnandet om plastbärkassar och bedömer att inlämnandet av uppgifter bör kunna regleras och utformas på liknande sätt. Se till exempel 7 § och 8 § i förordningen (2016:1041) om plastbärkassar.

Det krävs även en författningsbestämmelse för muggar inklusive lock som inte anses vara förpackningar som innebär att de omfattas av liknande rapporteringsskyldigheter som ovan.

INSAMLING AV UPPGIFTER

Den första referensperioden är 2022. Rapportering till kommissionen ska ske senast 18 månader efter referensperioden, vilket förutsätter att bestämmelserna enligt förslaget ovan är genomförda senast 31 december 2021.

3.1.2 Artikel 13.1 b

Artikel 13.1 b föreskriver att medlemsstaterna varje kalenderår ska rapportera följande till kommissionen:

”Information om de åtgärder som vidtagits av medlemsstaten vid tillämpningen av artikel 4.1.”

Naturvårdsverket bedömer att denna information främst kommer att vara av kvalitativ karaktär och att den då inte kräver någon uppgiftslämning till Naturvårdsverket från externa aktörer. I det fall kommissionen efterfrågar kvantitativa uppgifter är utgångspunkten i dagsläget att de uppgifter som samlas in enligt artikel 13.1 a ovan kan användas.

Det kan framöver bli aktuellt att följa upp denna punkt med andra kvantitativa uppgifter. Eftersom det ännu inte finns några beslutade åtgärder är det inget Naturvårdsverket har möjlighet att utreda idag.

3.1.3 Artikel 13.1 c

Artikel 13.1 c föreskriver att medlemsstaterna varje kalenderår ska rapportera följande till kommissionen:

”Uppgifter om plastprodukter för engångsbruk som förtecknas i del F i bilagan som har samlats in separat i medlemsstaten varje år, för att påvisa att målen för separat insamling i enlighet med artikel 9.1 har uppnåtts.”

De produkter som förtecknas i del F i bilagan till engångsplastdirektivet och avses i denna bestämmelse är:

”Dryckesflaskor med en kapacitet av högst tre liter, inklusive korkar och lock, men inte

a) dryckesflaskor i glas eller metall med korkar och lock som är gjorda av plast,

b) dryckesflaskor som är avsedda och används för livsmedel för speciella medicinska ändamål enligt definitionen i artikel 2 g i förordning (EU) nr 609/2013 som är i flytande form.

För att samla in de uppgifter som behövs för att leva upp till artikel 13.1c så kommer ingen ytterligare uppgiftslämning att behövas.”

Av artikel 9.1 framgår att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa separat insamling, i materialåtervinningsyfte, av 77 % av dessa produkter som släpps ut på marknaden under ett visst år räknat i vikt senast 2025, och 90 % senast 2029. För att uppnå detta mål får medlemsstaterna bland annat införa pantsystem och fastställa mål för separat insamling för relevanta system för utökat producentansvar.

Naturvårdsverket har idag uppgifter om hur stora mängder dryckesflaskor som sätts på marknaden och som samlas in inom det befintliga retursystemet, reglerat i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar (förordningen om retursystem).

Plastflaskor för dryck som huvudsakligen innehåller mejeriprodukter eller grönsaks-, frukt- eller bärjuice är undantagna från att tillhöra ett retursystem, enligt förordningen om retursystem. Det finns dock en frivillig anslutning av dryckesflaskor för grönsaks-, frukt- eller bärjuice. Det finns förslag från Jordbruksverket⁴ och Naturvårdsverket⁵ att ta bort undantaget i förordningen om retursystem, vilket skulle innebära att den idag frivilliga anslutningen blir obligatorisk. Om detta sker kommer uppgifter enligt artikel 9.1 att samlas in även för denna typ av plastflaskor samt rapporteras in till Naturvårdsverket.

Plastflaskor för dryck som huvudsakligen innehåller mejeriprodukter samlas idag inte in av retursystemet på grund av praktiska problem, såsom lukt vid insamling. Insamling av förpackningar för mejeriprodukter testas av retursystemet, men är fortsatt undantagna. Om denna typ av plastflaskor ska finnas kvar på den svenska marknaden behöver dessa samlas in separat för att uppfylla kraven i artikel 9.1 i engångsplastdirektivet.

Idag saknas uppgiftslämnarplikt för dem som driver retursystem. I promemorian ”Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljöstraffavgifter”⁶ som Miljödepartementet remitterat finns dock ett förslag § 10 a i förordningen om retursystem som anger att retursystemet för flaskor och burkar ska lämna uppgifter till Naturvårdsverket. De uppgifter som krävs för att Naturvårdsverket ska kunna rapportera i enlighet med artikel 13.1 c ingår i detta förslag.

⁴ Jordbruksverket 2015.

⁵ Naturvårdsverket 2019c.

⁶ Miljödepartementet 2019b.

Dryckesflaskor i plast som inte omfattas av förordningen om retursystem omfattas av förpackningsförordningen och samlas idag in tillsammans med andra plastförpackningar. Dessa system är inte att betrakta som separat insamling av en specifik förpackningstyp, varför flaskor som samlas in på det viset inte kan sägas vara separat insamlade. För att uppfylla kravet i 9.1 och för att kunna samla in information om mängden skulle dessa flaskor behöva samlas in som en egen fraktion.

Förpackningar av tetrapack-typ definieras som en dryckesbehållare, inte en dryckesflaska och omfattas därför inte av bilaga F i engångsplastdirektivet.

FÖRSLAG PÅ BESTÄMMELSE

Uppgifter kommer att finnas om alla dryckesflaskor i plast som omfattas av förordningen om retursystem om regeringen beslutar enligt det remitterade förslaget om förändringar i förordningen om retursystem. Om fler typer av dryckesflaskor, till exempel de som är frivilligt anslutna idag, regleras genom förordningen om retursystem kommer det att finnas uppgifter även för dessa.

Om dryckesflaskor som omfattas av kravet även kommer att samlas in i en separat fraktion som inte regleras av förordningen om retursystem, behöver det regleras i förpackningsförordningen att uppgifter om dessa insamlade mängder ska lämnas till Naturvårdsverket på samma sätt som övriga fraktioner av förpackningsavfall. Detta kan ske genom en bestämmelse om att insamlingssystemet enligt förpackningsförordningen rapporterar in uppgifter till Naturvårdsverket liknande den som finns i § 62 förpackningsförordningen, eller med en liknande bestämmelse som tidigare nämnts, som finns i det remitterade förslaget om förändringar i förordningen om retursystem §10 a.

INSAMLING AV UPPGIFTER

Den första referensperioden är 2022. Rapportering till kommissionen ska ske senast 18 månader efter referensperioden, vilket förutsätter att bestämmelserna enligt förslaget ovan är implementerade senast 31 december 2021.

3.1.4 Artikel 13.1 d

Artikel 13.1 d föreskriver att medlemsstaterna varje kalenderår ska rapportera följande till kommissionen:

”Uppgifter om fiskeredskap som innehåller plast som har släppts ut på marknaden, och om uttjänta fiskeredskap som har samlats in i medlemsstaten varje år.”

HaV har fått i uppdrag av regeringen att utreda denna bestämmelse.

3.1.5 Artikel 13.1 e

Artikel 13.1 e föreskriver att medlemsstaterna varje kalenderår ska rapportera följande till kommissionen:

”Information om återvunnet innehåll i dryckesflaskor som förtecknas i del F i bilagan, för att påvisa att målen som fastställs i artikel 6.5 har uppnåtts.”

De produkter som förtecknas i del F i bilagan till engångsplastdirektivet och avses i denna bestämmelse är:

”Dryckesflaskor med en kapacitet av högst tre liter, inklusive korkar och lock, men inte
a) dryckesflaskor i glas eller metall med korkar och lock som är gjorda av plast,
b) dryckesflaskor som är avsedda och används för livsmedel för speciella medicinska ändamål enligt definitionen i artikel 2 g i förordning (EU) nr 609/2013 som är i flytande form.”

Artikel 6.5 innehåller två mål:

- Till 2025 ska alla PET-flaskor innehålla minst 25 % återvunnen plast.
- Till 2030 ska alla dryckesflaskor innehålla minst 30 % återvunnen plast.

Till en början ska båda målen följas upp, men från och med 2030 följs endast målet om 30 % återvunnen plast i alla dryckesflaskor upp, medan målet för PET utgår.

De uppgifter som behövs för att rapportera i enlighet med artikel 13.1 e är:

- Mängd dryckesflaskor som består av minst 30 % återvunnen plast som sätts på marknaden i Sverige.
- Mängd dryckesflaskor av PET som består av minst 25 % återvunnen plast som sätts på marknaden i Sverige.

I dagsläget har Naturvårdsverket inga uppgifter om detta.

Naturvårdsverket har varit i kontakt med Kemikalieinspektionen och Livsmedelsverket för att utreda vilka uppgifter som samlas in idag. Det finns ett omfattande regelverket för material som kommer i kontakt med livsmedel. Den övergripande lagstiftningen är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1935/2004 om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Samtliga tillverkare av dessa material och produkter omfattas även av Kommissionens förordning (EG) nr 2023/2006 om god tillverkningssed. Utöver dessa generella lagstiftningar finns specifik lagstiftning för vissa material och ämnen.

Kemikalieinspektionen bedriver ingen tillsyn för material som kommer i kontakt med livsmedel. Livsmedelsverket har ett övergripande ansvar för kontroll av material som kommer i kontakt med livsmedel. I dagsläget saknas dock nationell lagstiftning som visar vilken eller vilka kontrollmyndigheter som är behöriga att registrera materialföretag och därmed är behörig att utföra offentlig kontroll av företagen. Därmed finns det inte någon befintlig rapportering inom ramen för detta regelverk som omfattar, eller skulle kunna utvidgas till att omfatta, andelen återvunnet innehåll.

Dryckesflaskor enligt bilaga F omfattas av producentansvaret för förpackningar. I förpackningsförordningen finns utformningskrav för förpackningar enligt 36–41 §§. Naturvårdsverket bedömer att tillsyn över befintliga bestämmelser om utformning faller under det nationella tillsynsansvaret som Naturvårdsverket har enligt 2 kap. 24 § 3 miljötillsynsförordningen (2011:13). Naturvårdsverket tar in uppgifter om mängder förpackningar som släppts ut på marknaden och hur de behandlats från producenter eller insamlingssystem av flaskor enligt förpackningsförordningen och förordningen om retursystem.

Naturvårdsverket vill i sammanhanget påpeka att det finns behov av att uppdatera hänvisningarna i 2 kap. 24 § 3 och 4 miljötillsynsförordningen till förordningen (2018:1073) om producentansvar för förpackningar respektive förordningen (2018:1074) om producentansvar för returpapper.

FÖRSLAG PÅ BESTÄMMELSE

Slutsatsen är att Naturvårdsverket idag är den myndighet som är mest lämpad att samla in de uppgifter som behövs för att rapportera i enlighet med artikel 13.1 e i engångsplastdirektivet. I framtiden kan det dock bli aktuellt att se över ansvarsfördelningen mellan Naturvårdsverket och den myndighet som i en eventuellt kommande reglering utses som behörig att registrera materialföretag och att utföra offentlig kontroll av företagen.

För att Naturvårdsverket ska kunna samla in uppgifterna behövs en författningsbestämmelse kopplad till producentansvaret som reglerar att uppgifter om innehållet av återvunnet material för dryckesförpackningar i plast ska lämnas tillsammans med information om mängder av förpackningar som sätts på marknaden i Sverige. Denna information ska anges separat för dryckesflaskor i PET till och med 2029. Bestämmelsen bör lämpligen föras in tillsammans med övriga rapporteringsbestämmelser i förpackningsförordningen i § 73 och/eller förordningen om retursystem, och då i det remitterade förslaget om förändringar i förordningen om retursystem §10 a.

INSAMLING AV UPPGIFTER

Den första referensperioden är 2023. Rapportering till kommissionen ska ske senast 18 månader efter referensperioden, vilket förutsätter att bestämmelserna enligt förslaget ovan är implementerade senast 31 december 2022.

3.1.6 Artikel 13.1 f

Artikel 13.1 f föreskriver att medlemsstaterna varje kalenderår ska rapportera följande till kommissionen:

”Uppgifter om avfall efter förbrukning av plastprodukter för engångsbruk som förtecknas i del E avsnitt III i bilagan som har samlats in i enlighet med artikel 8.3.”

De produkter som förtecknas i del E avsnitt III i bilagan till engångsplastdirektivet och avses i denna bestämmelse är:

”Tobaksvaror med filter och filter som marknadsförs för användning i kombination med tobaksvaror”

Det kan konstateras att det råder stor osäkerhet kring hur artikel 13.1 f ska tolkas. Artikel 13.1 f pekar på avfall efter förbrukning av produkterna ovan, vilket innebär att det är uppgifter om förbrukade *tobaksvaror med filter och filter som marknadsförs för användning i kombination med tobaksvaror* som ska rapporteras. Det är dock oklart vad som avses med insamling i enlighet med artikel 8.3 eftersom denna artikel behandlar kostnader för utökat producentansvar. I andra stycket i artikel 8.3 anges att medlemsstaterna ska täcka kostnaderna för insamlingen av detta avfall när det samlas in i offentliga insamlingsystem, och att kostnaderna får inbegripa särskild infrastruktur för insamling av detta avfall, däribland lämpliga avfallsbehållare på platser där nedskräpning vanligtvis sker.

Om det är denna insamling som avses i artikel 13.1 f tolkar Naturvårdsverket detta som att medlemsstaterna ska rapportera in hur mycket förbrukade *tobaksvaror med filter och filter som marknadsförs för användning i kombination med tobaksvaror* som slängs i offentliga papperskorgar och i offentliga askkoppar. Syftet med en sådan rapportering är dock oklar, varför Naturvårdsverket i samförstånd med Miljödepartementet beslutat att inte utreda denna artikel vidare i väntan på klargörande från EU-kommissionen om hur rapporteringsbestämmelsen i artikel 13.1 f ska tolkas.

Naturvårdsverket konstaterar dock att insamlingen av denna typ av uppgifter kommer att behöva utredas vidare och att det kommer att medföra kostnader för den myndighet som pekas ut som ansvarig för insamling av uppgifter, rapportering och tillsyn.

3.2 Artikel 13.2

I artikel 13.2 anges att de uppgifter som rapporteras i enlighet med artikel 13 ska åtföljas av en kvalitetsrapport. Artikel 13 anger inte vilken typ av information som ska ingå i kvalitetsrapporten. Det kommer istället att meddelas av kommissionen genom de genomförandeakter som ska antas under 2020–2022.

3.3 Tillsyn över rapporterade uppgifter

Naturvårdsverket har idag tillsyn över rapporterade uppgifter enligt förpackningsförordningen, enligt 2 kap. 24 § miljötillsynsförordningen (2011:13). Tillsynen kan innebära kontroll av att uppgifterna kommer in i tid, att alla producenter som omfattas av rapporteringsskyldighet inkommer med sina uppgifter samt att uppgifterna är korrekta. Om utredningen föreslår att livsmedelsbehållare och muggar ska omfattas av producentansvaret för förpackningar bedömer Naturvårdsverket att tillsynen av rapporterade uppgifter enligt punkten a och eventuellt även b i artikel 13.1 i engångsplastdirektivet kommer att hamna under Naturvårdsverkets tillsyn.

Naturvårdsverket har i en tidigare promemoria⁷ föreslagit att det ska ligga under Naturvårdsverkets ansvar att bedriva tillsyn över rapporterade uppgifter enligt förordningen om retursystem. Miljötillsynsförordningen 2 kap. § 24: ”6a. *uppgiftskravet i XX § förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar*”.

Om regeringen beslutar i enlighet med Naturvårdsverkets förslag angående tillsynen över rapportering enligt förordningen om retursystem kommer även rapporteringen enligt punkten c i artikel 13.1 att ligga under Naturvårdsverkets tillsyn.

Tillsynen över rapporterade uppgifter enligt punkten d i artikel 13.1 har inte utretts vidare i detta uppdrag då det ligger inom HaVs regeringsuppdrag.

Eftersom även rapporteringen enligt punkten e i artikel 13.1 berör förpackningar och flaskor bör även tillsynen över rapporteringen av detta ligga inom Naturvårdsverkets tillsyn. Beroende på om utredningen väljer att införa bestämmelserna om rapportering i förpackningsförordningen eller förordningen om retursystem bedömer Naturvårdsverket att det blir liknande tillsyn som punkterna a–c ovan.

Tillsyn enligt rapporterade uppgifter enligt punkten f i artikel 13.1 har inte utretts vidare, se avsnitt 3.1.6 ovan.

⁷ Naturvårdsverket 2019c.

3.4 Generell bestämmelse för artikel 13 i engångsplastdirektivet

Rapporteringen till kommissionen enligt direktivet bör ske samlat, det vill säga att en myndighet bör ansvara för att alla uppgifter som kommissionen efterfrågar rapporteras in. Vad gäller engångsplastdirektivet är det rimligt att Naturvårdsverket rapporterar till kommissionen, eftersom Naturvårdsverket är den myndighet som ansvarar för de största delarna av direktivet.

Det saknas en bestämmelse om Naturvårdsverkets ansvar att rapportera uppgifter till EU rörande artikel 13 i engångsplastdirektivet. Detta skulle kunna skapas genom en bestämmelse liknande den som finns i 74 § förpackningsförordningen: *”Naturvårdsverket ska rapportera till Europeiska kommissionen i enlighet med direktiv 94/62/EG, i lydelsen enligt direktiv (EU) 2018/852.”*

Eftersom engångsplastdirektivet omfattar andra produkter än bara förpackningar kan det komma att krävas bestämmelser även i andra lagrum som genomför engångsplastdirektivet. Till exempel kan det bli aktuellt med en bestämmelse i förordningen (2016:1041) om plastbärkassar eller i eventuellt nya förordningar som genomför engångsplastdirektivet till exempel i de delar som rör fiskeredskap eller tobaksprodukter.

3.5 Informationsutbyte mellan Naturvårdsverket och andra myndigheter

Den myndighet som ansvarar för att lämna uppgifter till kommissionen behöver inte nödvändigtvis vara den som också samlar in uppgifter från berörda aktörer. Insamlingen av uppgifter kan ske hos behörig myndighet som sedan lämnar uppgifterna till Naturvårdsverket.

Uppgiftsutbyte mellan myndigheter aktualiseras bland annat gällande artikel 13.1 d, som berör uppgifter om fiskeredskap i plast som sätts på marknaden i Sverige (se avsnitt 3.1.4). HaV har i ett separat uppdrag från regeringen fått i uppdrag att utreda och ansvara för insamlingen av de uppgifter som krävs för att leva upp till direktivets artikel 13.1 d. Uppgifterna som HaV får in måste sedermera överföras till Naturvårdsverket. För att möjliggöra detta krävs en författning som ålägger HaV att ge den information till Naturvårdsverket som krävs för att rapportera i enlighet med artikel 13.1 d. Att ta fram förslag till en sådan författning åligger HaV. På samma sätt behövs också en bestämmelse i författning som reglerar att Naturvårdsverket ska lämna uppgifterna rörande 13.1 d vidare till kommissionen, se mer om detta i avsnitt 3.4.

Det är troligt att även uppfyllandet av 13.2 kräver att HaV rapporterar vissa uppgifter till Naturvårdsverket. För att möjliggöra detta krävs på motsvarande sätt

som för artikel 13.1 d en bestämmelse i författning som ålägger HaV att ge den information till Naturvårdsverket som krävs för att leva upp till 13.2. Det åligger HaV att ta fram förslag till en sådan författning.

Att Naturvårdsverket har rätt att på begäran lämna uppgifter till annan myndighet som behöver uppgiften för sitt författningsreglerade uppdrag behöver regleras i författning.

3.6 Sekretess

Uppgifter som Naturvårdsverket vanligtvis lämnar till kommissionen i liknande ärenden är i aggregerad form, vilket innebär att uppgifterna sällan kan identifiera en enskild näringsidkare och dennes affärs- eller driftförhållanden. Det gör att de uppgifter som Naturvårdsverket ska lämna vidare till kommissionen troligtvis kan överlämnas utan att sekretess aktualiseras. Ett undantag skulle dock kunna vara om det finns så pass få verksamhetsutövare att även aggregerade uppgifter skulle identifiera en enskild näringsidkare och dennes affärs- eller driftförhållanden. Huruvida uppgifter om fiskeredskap som HaV ansvarar för enligt direktivet skulle kunna omfattas av sekretess är inte utrett.

De uppgifter som lämnas in till Naturvårdsverket av producenter enligt artikel 13 i engångsplastdirektivet kommer enligt Naturvårdsverkets bedömning att omfattas av sekretess för affärs- eller driftförhållanden enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 9 § och punkt 155 enligt offentlighets- och sekretessförordning (2009:641). Punkt 155 anger att sekretess gäller för enskildas affärs- eller driftförhållanden vad gäller utredning och tillståndsgivning enligt förpackningsförordningen.

4. Utveckling av befintliga it-system

4.1 Befintliga it-stöd

Det finns idag inga befintliga it-system som är lämpliga att vidareutveckla så att de kan hantera insamling av uppgifter och information samt rapportering av dessa till EU enligt de krav som ställs i artikel 13.1 a, b, c, e och f.

Dagens stöd för insamling och rapportering av uppgifter om förpackningar, enligt förpackningsförordningen och förordningen om retursystem för flaskor och burkar, utgörs av pappersenkäter för manuell insamling av uppgifter och Excel för efterföljande manuell registrering och bearbetning av uppgifterna. Uppgifterna rapporteras till EU (Eurostat) genom inmatning av uppgifter i ett webbformulär på webbportalen EDAMIS. Denna manuella hantering, med överföring av pappersuppgifter till Excel, bearbetning och analys av uppgifter i Excel, följt av överföring från Excel till ett webbformulär, kräver stora arbetsinsatser av personer med expertkompetens och medför en betydande risk för att svårupptäckta fel uppstår.

För uppgifter om plastbärkassar som satts på den svenska marknaden finns idag ett modernt komponentbaserat it-system för insamling och lagring, där producenter lämnar in sina uppgifter via en e-tjänst. Uppgifterna lagras i en databas (bas-tjänst) som är separerad från e-tjänsten. Uppgifterna är åtkomliga för handläggare på Naturvårdsverket genom en exportfunktion. Bearbetning och sammanställning av uppgifter om plastbärkassar sker idag manuellt i Excel. I och med att it-systemet är komponentbaserat och skalbart kan det vidareutvecklas, men då Naturvårdsverkets avtal med leverantören har upphört behöver en annan lösning sökas.

Dagens it-system för insamling och rapportering av uppgifter om elutrustning och batterier ”*EEB – Elutrustnings- & Batteriregistret*” är byggt som en monolit som inte låter sig förändras – och har i alla hänseenden tjänat ut.

Producentansvaren för bilar och däck saknar idag it-stöd.

4.2 Pågående utveckling

Med anledning av avfallspaketets skärpningar av informationshanteringskraven i producentansvarsdirektiven och avfallsdirektivet pågår för närvarande en utveckling av ett nytt generellt it-system för utökad producentansvar.

Det nya generella it-systemet är komponentbaserat uppbyggt med en modern tjänstebaserad arkitektur och ska, när det är fullt utbyggt, innehålla funktionalitet för hantering av:

- Anmälan av producent via e-tjänst med eget utrymme.⁸
- Inhämtning av strukturerade uppgifter via e-tjänster med eget utrymme.
- Lagring av strukturerade uppgifter i bas-tjänster.
- Kommunikation av beslut och meddelanden.
- Utsökning och uttag/överföring av strukturerade uppgifter för måluppföljning, tillsyn (inklusive fakturering av avgifter), rapportering och statistikproduktion.
- Analys och rapportering av uttagna/överförda uppgifter.
- Utlämnande av egna uppgifter till uppgiftslämnaren.
- Utlämnande av uppgifter till annan behörig myndighet.
- Publikt tillgängliggörande av uppgifter.
- Utsökning och uttag av uppgifter för registerutdrag enligt GDPR⁹ samt utlämnande av allmän handling.

Det generella it-systemet ska innehålla uppgifter om produkter som satts på den svenska marknaden och uppgifter om det avfall från dessa produkter som samlats in, behandlats och bortskaffats (se uppgiftskrav i Avfallsdirektivet artikel 8a). Det generella it-systemet konstrueras redan idag så att det ska klara av att hantera uppgifter inom befintliga producentansvar (elutrustning, batterier, förpackningar inklusive plastbäckassar, returpapper, bilar och däck), annan frivillig rapportering av producentansvarslika uppgifter (lantbruksplast och kontorspapper) samt framtida utpekade producentansvar och producentansvarsliknande uppgifter (textilier, möbler, byggnadsmaterial och oljor).

Detta generella it-stöd utvecklas i etapper utifrån verksamheternas behov av funktionalitet och leveranstidpunkter. Den första leveransen, som är planerad att drifställas vid årsskiftet 2019/2020, hanterar elutrustning och batterier, och innehåller funktionalitet för:

- Handläggning anmälan,
- handläggning årlig producentrapportering,
- registerutdrag,
- kommunikation,
- underlag för rapportering till EU, samt
- underlag för fakturering.

⁸ E-sam.

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Etapp två är för närvarande planerad att hantera förpackningar av samtliga materialslag (inklusive plastbärkassar) samt returpapper, och addera funktionalitet för analys och rapportering av uttagna och överförda uppgifter.

Innehållet i respektive etapp och tidpunkten för planerad driftsättning framgår av Naturvårdsverkets transitionsplan för utveckling av digitala komponenter.

4.3 Målbild

Eftersom de uppgifter som ska rapporteras enligt artikel 13.1 a, c och e avser engångsplastprodukter som också är förpackningar samt förpackningsliknande produkter är det lämpligt att insamling och EU-rapportering av dessa uppgifter inkluderas i kravställningen för etapp två i utvecklingen av det generella it-systemet för utökat producentansvar.

I huvudsak är det den informationsmodell som ligger till grund för it-systemets datamodell som påverkas av en sådan förändring genom att ett antal nya informationsobjekt tillkommer. Då arbetet med informationsmodellen för förpackningar inte har påbörjats kommer det inte att medföra något nämnvärt extra arbete att addera de extra uppgifter som avses i artikel 13.1a, c och e.

Ingen ny funktionalitet, som inte redan är inplanerad, behöver adderas för att leva upp till kraven på rapportering enligt 13.1a, c och e. Detta eftersom den första leveransen av det generella it-systemet för utökat producentansvar redan innehåller funktionalitet för insamling av uppgifter via e-tjänster med eget utrymme, samt utsökning, uttag och överföring av uppgifter för EU-rapportering, och den andra etappen redan är planerad att innehålla analys och rapportering av uttagna och överförda uppgifter.

För rapporteringen av information om de minskningsåtgärder som Sverige har vidtagit (artikel 13.1b) bedöms det inte behövas något särskilt it-stöd för inhämtning och EU-rapportering, då informationen utgörs av löptext.

En preliminär informationssäkerhetsklassning av de uppgifter som ska rapporteras enligt artikel 13 har genomförts. Detta för att bedöma om dessa uppgifter kommer att kunna hanteras av det generella it-systemet för utökat producentansvar med dess nuvarande säkerhetsnivå. Naturvårdsverket bedömer att dessa uppgifter inte motiverar ytterligare säkerhetsåtgärder och att det inte finns några hinder för att uppgifterna ska kunna hanteras i detta it-system.

Ambitionen är att det generella it-systemet för utökat producentansvar ska kravställas och konstrueras så att det, i enlighet med riktningen för digitalisering av offentlig sektor¹⁰, också kan användas av andra informationsansvariga myndigheter

¹⁰ Näringsdepartementet, 2012.

– och kunna hantera samtliga engångsplastprodukter som enligt engångsplastdirektivet ska omfattas av ett utökat producentansvar. Detta innebär att det generella it-systemet över tid också skulle kunna hantera uppgifter om fiskeredskap som innehåller plast, våtservetter, ballonger och tobaksfilter, om detta skulle anses vara lämpligt (se direktivets bilaga del E).

Planerad leveranstidpunkt för etapp två är årsskiftet 2020/2021, vilket innebär att det kommer att finnas ett it-stöd för insamling av uppgifter som avser rapporteringsperioden 2022 på plats i god tid före årsskiftet 2021/2022.

4.4 Riktningen i offentlig sektor avseende it-utveckling

Eftersom it-system idag inte krävställes och konstrueras utifrån en specifik lagstiftning, ett specifikt ändamål och/eller en specifik uppgiftsmängd utan i stället utvecklas etappvis (både vad gäller vilka uppgifter som hanteras och vilken funktionalitet som ingår) utifrån flera verksamheters samlade behov, går det inte att på ett enkelt sätt beräkna den explicita kostnaden för uppfyllelse av specifika rapporteringskrav.

Som en talande analogi kan man jämföra dagens it-utveckling med ett skapande av legobitar som kan sättas ihop, tas isär och återanvändas utifrån verksamhetens behov. Gårdagens it-system kan på motsvarande sätt istället liknas vid en plastbyggsats som i enlighet med en detaljerad byggbeskrivning sammanfogats med superlim.

Kostnadsberäkningar måste därför istället utgå från vad det kostar att lägga till en ny uppgiftsmängd eller ny funktionalitet ("legobit") till det som redan har driftsatts i föregående etapp.

5. Kostnader för Naturvårdsverket

5.1 It-relaterade kostnader

Om informationshanteringen kan ske enligt redovisningen ovan så är bedömningen att uppfyllelse av kraven i artikel 13.1a, b, c och e, endast i begränsad utsträckning kommer att fördyra utvecklingen av planerad etapp två av det generella it-systemet för utökat producentansvar.

En grov första uppskattning av Naturvårdsverkets totalkostnad för etapp två (som då inkluderar dessa engångsplastprodukter) är 9,6 mnkr, vilket baserar sig på antagandet att etapp två omfattar uppgifter om förpackningar av samtliga materialslag (inklusive plastbärkassar, returpapper samt fiskeredskap som innehåller plast) samt adderad funktionalitet avseende analys och rapportering av uttagna eller överförda uppgifter.

Dessa kostnader kan delas upp i utvecklingskostnaden för it-komponenterna, om 6 mnkr, kostnader för projektledning, med 3 mnkr, samt kostnader för utredning och realisering av digital samverkan mellan Naturvårdsverket och HaV, med 0,6 mnkr.

Mot bakgrund av redovisat resonemang om behov av funktionalitet och tillkommande informationshantering bedöms Naturvårdsverkets utvecklingskostnad för att realisera kraven på rapportering enligt artikel 13 uppgå till 15 % av 9 mnkr+ 0,6 mnkr, totalt 1,95 mnkr.

Sammanfattningsvis utgörs de sammanlagda it-relaterade kostnaderna för Naturvårdsverket av:

- en engångskostnad för utveckling om 1,95 mnkr (varav 600 tkr avser funktionalitet för överföring av uppgifter från HaV),
- årliga avskrivningskostnader i fem år om 400 tkr/år,
- årliga kostnader för förvaltning, drift och support under it-systemets livslängd om 600 tkr/år

Utöver dessa kostnader, som direkt hänför sig till it-stöd för hantering av uppgifter som omfattas av artikel 13, tillkommer i etapp 2 en engångskostnad för avveckling (inklusive teknisk avveckling samt migrering, gallring och arkivering av uppgifter) av befintligt it-system för plastbärkassar på 0,5 mnkr.

Naturvårdsverket avser att återkomma med fler detaljer i budgetunderlaget.

Uppskattningen ovan gäller under förutsättning att planerad etapp 2 av det generella it-systemet för utökat producentansvar genomförs enligt plan.

5.2 Verksamhetskostnader för hantering av inkomna uppgifter och tillsyn

5.2.1 Hantering av inkomna uppgifter

De uppgifter som lämnas till Naturvårdsverket utifrån artikel 13 i engångsplastdirektivet, ska i första hand användas till rapportering till EU-kommissionen. Uppgifterna skulle även kunna användas för att följa upp nationella mål, och som underlag i exempelvis regeringsuppdrag. Naturvårdsverket har också som uppgift att tillgängliggöra avfallsstatistik, varför uppgifterna skulle kunna bearbetas för att presenteras i rapporter eller på webben.

Tidsåtgången för att rapportera till kommissionen och följa upp nationella mål beräknas inte vara särskilt stor eftersom Naturvårdsverket redan idag tar emot och bearbetar liknande information som kopplar till producentansvaret för förpackningar. En uppskattning är att det årligen skulle krävas cirka en personvecka för att hantera inkomna uppgifter och möjliggöra rapportering och liknande insatser. Detta avser Naturvårdsverket att hantera inom ram.

5.2.2 Tillsyn över rapporterade uppgifter

Naturvårdsverket bedriver idag begränsad tillsyn över rapporterade uppgifter på grund av övergången mellan förordningarna och brist på uppgifter om producenter. Den 1 januari 2021 kommer den nya förpackningsförordningen att träda i kraft fullt ut, vilket innebär att Naturvårdsverket kommer att ha tillgång till ett register över alla producenter och krav på att alla insamlingssystem för förpackningar ska ansöka om tillstånd eller anmäla sig till Naturvårdsverket. Lagstiftningen kommer att förtydliga rollerna och ansvaren, vilket kommer att underlätta Naturvårdsverkets uppdrag att bedriva tillsyn.

Den tid som tillsynen idag beräknas ta finns redovisat i regeringsuppdrag om Genomförande av systemen med producentansvar för förpackningar, returpapper, elutrustning och batterier.¹¹ Den ytterligare tillsyn som tillkommer med anledning av förslagen ovan bedöms innebära att den tidigare beskrivna tillsynen blir lite mer omfattande. Tillsynen kan ske gemensamt över alla rapporterade uppgifter vilket innebär en tidsbesparing. Naturvårdsverket bedömer att den extra tid som behövs för tillsynen över de rapporterade uppgifterna enligt de här förslagen, kan hanteras inom ram.

¹¹ Naturvårdsverket, 2015.

6. Källförteckning

E-sam, Eget utrymme hos myndighet – en vägledning, hämtat från www.2019-12-09,http://esamverka.se/download/18.7e784787153f0f33aa51c864/1464274239787/Eget%20utrymme%20hos%20myndighet%20-%20en%20v%C3%A4gledning.pdf

Jordbruksverket 2015, ”Retursystemet för dryckesflaskor”, rapport 2015-12-02.

Miljödepartementet 2019a, dnr M2019/01433/S, ”Förordnande om att genomföra en utredning (M 2019:A) om genomförande av engångsplastdirektivet”, protokoll 2019-07-04.

Miljödepartementet 2019b, dnr M2019/02091/R, ”Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljöstraff”, promemoria 2019-11-28.

Miljödepartementet 2019d, Regeringsbeslut, M2019/01430: Uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten om kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet.

Naturvårdsverket 2015, dnr NV-06387-14, ”Genomförande av systemen med producentansvar för förpackningar, returpapper, elutrustning och batterier”, skrivelse 2015-05-13 till Miljö- och energidepartementet.

Naturvårdsverket 2019a, dnr NV-05475-19, ”Rapport från dialogmöte insamling, återvinning och renare materialströmmar”, rapport 2019-11-11 till Miljödepartementet.

Naturvårdsverket 2019b, dnr NV-05475-19, ”Rapport från dialogmöte om hur kravet på minskad förbrukning av engångsplastprodukter i artikel 4 i engångsplastdirektivet bör genomföras”, rapport 2019-12-16 till Miljödepartementet.

Naturvårdsverket 2019c, dnr NV-04055-18 ”Avfallspaketet – Förpackningsdirektivet”, promemoria 2019-03-31 till Miljödepartementet.

Näringsdepartementet 2012, *Med medborgaren i centrum - Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning*, Rapport N2012.37.

7. Bilaga

 Regeringen	Regeringsbeslut	12
	2019-07-04 M2019/01429/R	
Miljödepartementet	Naturvårdsverket 106 48 Stockholm	

Uppdrag till Naturvårdsverket om vissa frågor kopplade till genomförandet av engångsplastdirektivet

Regeringens beslut

Naturvårdsverket ska

- ta fram uppgifter om den årliga konsumtionen i Sverige av engångsplastprodukter som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (engångsplastdirektivet), och
- lämna en redogörelse om vilken information som saknas och vilken utveckling som krävs av befintliga it-system för att Sverige ska kunna leva upp till rapporteringskraven i artikel 13 i engångsplastdirektivet samt redogöra för vilka ökade kostnader rapporteringskraven kommer att medföra för Naturvårdsverket.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 15 januari 2020.

Naturvårdsverket ska i samråd med utredningen för genomförande av engångsplastdirektivet anordna ett dialogmöte om hur insamlingen och återvinningen av engångsplastprodukter kan öka samt hur renare materialströmmar för plastavfall ska åstadkommas. Vid dialogmötet ska deltagarna även diskutera möjligheterna att införa krav som leder till bättre insamling och återvinning av muggar och livsmedelsbehållare av plast för engångsbruk som används på restauranger, i dagligvaruhandel, eller andra platser som kommersiellt serverar mat. Deltagare på dialogmötet ska vara berörda aktörer inklusive utredningen för genomförande av engångsplastdirektivet.

Telefonväxel: 08-405 10 00 Fax: 08-24 46 31 Webb: www.regeringen.se	Postadress: 103 33 Stockholm Besöksadress: Fredsgatan 6 E-post: m.registrator@regeringskansliet.se
--	--

Naturvårdsverket ska lämna en rapport till Regeringskansliet (Miljödepartementet) om vad som framkom på mötet senast tre veckor efter att mötet hållits.

Naturvårdsverket ska i samråd med utredningen för genomförande av engångsplastdirektivet anordna ett dialogmöte om hur kravet på minskad förbrukning av engångsplastprodukter i artikel 4 i engångsplastdirektivet bör genomföras. Vid dialogmötet ska deltagarna diskutera

- 1 förbud mot plastmuggar och livsmedelsbehållare av plast för engångsbruk (dock inte pappmuggar och livsmedelsbehållare av papp som invändigt klänts med en tunnplastfilm),
- 2 möjligheterna att reglera servering av mat och dryck i plastprodukter för engångsbruk på plats i restauranger i dagligvaruhandel, eller andra platser som kommersiellt serverar mat,
- 3 möjligheterna att införa krav på att det ska vara möjligt att få mat och dryck för avhämtning serverad i en medhavd mugg eller matbehållare,
- 4 möjligheterna att införa krav på att restauranger ska tillhandahålla flergångsalternativ, och
- 5 hur möjligheterna är att ersätta de engångsprodukter som även fortsatt kommer finnas på marknaden med produkter av förnybara och återvinningsbara material som inte består av plast.

Deltagare på dialogmötet ska vara berörda aktörer för att skapa en bred dialog inklusive utredningen för genomförande av engångsplastdirektivet. Särskilt små och medelstora företag ska involveras och möjligheten till enkla och effektiva regler ska beaktas. Naturvårdsverket ska lämna en rapport till Regeringskansliet (Miljödepartementet) om vad som framkom på mötet senast tre veckor efter att mötet hållits.

Dialogmötena ska hållas i oktober och november 2019.

Skälen för regeringens beslut

Marin nedskräpning och plastens övriga negativa miljöeffekter är en av vår tids stora miljöutmaningar. I nuläget beräknas det finnas 150 miljoner ton plast i våra hav, något som förväntas öka till 250 miljoner ton redan år 2025 om inte drastiska åtgärder vidtas. Olika typer av förpackningar utgör den

största användningen av plast i dag och de senaste årens ökning av engångsplastprodukter har skett parallellt med den ökade globala nedskräpningen av plast.

EU presenterade den 28 maj 2018 ett förslag till nytt direktiv för att förebygga och minska vissa plastprodukters inverkan på miljön. Engångsplastdirektivet är färdigförhandlat och beslutat men har ännu inte publicerats.

En utredning ska bistå Miljödepartementet i arbetet med den lagstiftning som behövs för genomförandet av engångsplastdirektivet och de delar av överenskommelsen mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna (Januariavtalet) som rör förbud mot mikroplaster i fler produkter och förbud mot onödiga plastartiklar.

Som en del av genomförandet av engångsplastdirektivet ska utredningen ta fram förslag för att minska förbrukningen av engångsplastprodukter samt undersöka möjligheterna att öka kvalitén och således värdet på materialet från engångsprodukter som återvinns. Utredningen ska även undersöka möjligheten att införa krav som leder till bättre insamling och återvinning av muggar och livsmedelsbehållare av plast för engångsbruk som används på restauranger. För att åtgärder för en minskad konsumtion och en ökad användning av återvunnet material ska få önskade effekter för hälsa och miljö samtidigt som det ger upphov till rimliga kostnader för berörda aktörer är det viktigt att föra en dialog med berörda aktörer, inhämta deras synpunkter och ta del av goda exempel och förslag. Naturvårdsverket ska därför anordna ett dialogmöte om hur insamlingen och återvinningen av engångsplastprodukter kan öka samt hur renare materialströmmar för plastavfall ska åstadkommas. Naturvårdsverket ska även anordna ett dialogmöte om hur kravet på minskad förbrukning i engångsplastdirektivet bör genomföras. Mötena bör fokusera på de åtgärder bokstavsutredningen ska undersöka möjligheterna att införa. En väsentlig utgångspunkt för utredningen är att den ska utveckla en ambitiös och effektiv svensk lagstiftning som är enkel att tillämpa både för myndigheter och företag. Det ska utgöra en viktig utgångspunkt även för de dialogmöten som Naturvårdsverket anordnar.

Det saknas information om hur många engångsplastprodukter vi årligen använder i Sverige. För att kartlägga konsumtionen och för att möjliggöra genomförandet av direktivet anser regeringen att det är viktigt att det tas fram uppgifter om den årliga konsumtionen av engångsplastprodukter.

Naturvårdsverket ges därför i uppdrag att ta fram sådana uppgifter. Den information som redovisas ska vara så detaljerad att man kan skilja på olika materialslag, exempelvis engångsplastprodukter som till största del består av plast och pappersprodukter med tunn plastfilm samt andra kompositprodukter. Av uppgifterna bör även framgå inom vilken bransch produkterna slutligen använts, exempelvis om produkterna använts inom restaurangbranschen eller detaljhandeln.

Enligt artikel 13 i engångsplastdirektivet ska medlemsländerna rapportera bl.a. konsumtionen av engångsplastprodukter och lämna information om återvunnet material i flaskor. Mot bakgrund av kraven på rapportering i direktivet bedömer regeringen att det finns skäl att låta Naturvårdsverket utreda hur kraven förhåller sig till de krav på rapportering som finns enligt gällande regler och vilka ändringar av nuvarande it-system som de nya kraven ger upphov till samt vilka ökade kostnader de nya kraven i direktivet medför för Naturvårdsverket.

På regeringens vägnar

Isabella Lövin

Linnéa Klefbäck